SEZAİ KARAKOÇ

DİRİLİŞ NESLİNİN ÂMENTÜSÜ

16. baskı

DİRİLİŞ YAYINLARI

DİRİLİŞ NESLİNİN ÂMENTÜSÜ

SEZAİ KARAKOÇ

DİRİLİŞ NESLİNİN ÂMENTÜSÜ

16. baskı

DİRİLİŞ YAYINLARI
Nuruosmaniye Cad. Derin Han, No: 8/1
34410 Cağaloğlu - İstanbul Tel: (0212) 519 04 57
Posta Çeki: 348155
www.dirilisyayinlari.gen.tr

DİRİLİŞ NESLİNİN ÂMENTÜSÜ

I

Kendimin bir diriliş eri olduğuma inanıyorum.

Bir Diriliş Cephesi bulunduğuna ve kendimin de o cephede bir savaş adamı olduğuma, olmam gerektiğine inanıyorum.

Bu nasıl bir savaştır? Topla, tüfekle, bombayla, molotof kokteyli veya füze, nükleer silâh veya gazla yapılan savaş olmaktan önce ve öte, bir ruh savaşıdır. Ruhlar arasında olan bir savaştır. Bu savaşlarda bedenlerden, maddî vücutlardan önce ruhlar, mânevî vücutlar, yani varoluşlar düşer, tutsak olur, yenilgiye uğrar. Ya da tersine düşürür, tutsak eder, yenilgiye uğratır.

Bu bir zihniyet savaşıdır. Karayla akın savaşıdır.

Bu bir hayat tarzı, dünya görüşü, yani bir medeniyet savaşıdır.

Bedenimin, maddî vücudumun, benliğimin

özü olan ruhumun bir aleti, bir kemanı, bir silâhı, bir donatımı olduğuna inanıyorum.

Düşmanı 12'den vurmak için kullanılan bir silâh.

Bu açıdan, beden de, maddî vücut da, onu çevreleyen fizik âlem, bu dünya da, hepsi âdeta ruhun uzantısı olarak yüce bir anlam kazanıyor.

Vücudum ruhumun buyruğunda olmalıdır.

Ruhum da mutlak âleme başını uzatmalı, oradan soluk almalı, oradan göz ve gönül almalıdır.

Ruh, sürekli olarak, Allah'ı bilme, Allah huzurunda olma savaşı içinde olacaktır. Buna engel olmaya çalışan benlik içi veya ben ötesi bütün yâd varlıklarla savaşacaktır sürekli olarak ruh.

Diriliş, ruhun açtığı bu sürekli savaşı sürdürme ve bu savaştan sürekli olarak başarılı çıkma demektir.

Allah'a inanıyorum. Ben bir diriliş işçisiyim. Allah kentinin işçisiyim. Allah'ın övdüğü, beğendiği islâm toplumunu ören, toplumunun örülen duvarında en küçük bir kum tanesi olmaktan öte öğüncüm olamaz.

Allah'a inanan insanın özgür olduğuna inanıyorum. İnsan boynuna zincir atan, takan eşyadan ve öteki insanlardan, insanların tanrılaştırdığı kişi ve eşyadan insanı ancak Allah kurtarır. Yani insanı ancak Allah özgür kılar.

İnkâr tutsaklık, inanç özgürlüktür.

Tanrısız yaşanamayacağına inanıyorum. Al-

lah'a inanmadan, onsuz geçen saniyelerin benliğimi yok etmeğe, alçaltmaya yöneltilmiş, benliğime ekilmeye çalışılmış salt kötülük tohumları olduğuna inanıyorum. Ruhun karamukları, zakkumları, şeytanlarıdır onlar.

Ben insanın ruh, ruhun da bir tapınak olduğuna inanıyorum. Bir başka deyişle, insan ruhunda bir tapınak, insan ruhunun bir tapınak olduğuna inanıyorum. İnsan orada kendi içine eğilir; o dupduru suda bulanıklığa ait ne varsa temizlenmeli ve o mermersi geometride tek ışık ve tek aydınlık yansımalıdır : Allah'a inanma ışığı ve ona inanma aydınlığı.

Sesimi yükseltirsem bunun için yükseltirim. Yoksa bunun dışında dünyada hiçbir şey ses yükseltmeye değmez.

Yaşamayı ve ölmeyi, mekâna ilişmeyi, zamana girmeyi, daha doğrusu zaman ve mekânla diyalog kurmayı, ancak ve ancak bu inanç uğruna göze alabilirim.

Aşktır o benim için.

Yoldur.

Anlamdır.

Sestir.

Ülküdür.

Varoluştur.

Tanrısızlığın karanlığında ruhum daralır, boğulur. Asit içinde erir gibi. Gazda boğulur gibi.

Yüreğimi ancak O çarptırır.

Estetik ona ilişkin oldukça estetiktir. Şiir, ruh pencerelerini Allah'a açtıkça şiirdir. Yoksa balmumundan peteklerdir, bal değil.

Ölü arının kırılan ve havada uçuşan kol, kanat ve bacaklarının kırıntılar halinde savruluşunu sen arı oğulu zannetme.

Diriliş yüklü bulutlarla linyit dumanının göğe salınmış gölgesini özdeş sanma.

Diriliş eri bir alpinisttir. İnkâr, red ve kara alışkanlık pürüzlerini kıra kıra bu dik yamaçtan dağın tepesine, temiz havaya ve güneşe yükselecektir kişi. Bütün o çekilen sıkıntılar, korkular, bu sevinç ve bu güvenlik içindir.

Benim inandığım ve bağlandığım dâva, ilk insan ve ilk yol göstericinin, dünyayı dolduran inkâra karşı özgür inanç gemisinin kaptanı olan Hazreti Nuh'un Ebedî Kurtuluş Sancağını uygarlıklar başkentine diken, Ateş imtihanından geçmiş ve Kurban şifasıyla azapların zehrini eritmiş Hazreti İbrahim'in, toplumu yönetecek altın kuralları sütunlar gibi ufkumuzda yükselten ve onları kıyamete kadar tarihin levhası olarak belirleyen Hazreti Musa'nın, ölüleri dirilten, ölü gönülleri diriltici soluğun sahibi Hazreti İsa'nın ve nihayet en büyük insan, en büyük yol gösterici, bütün insanlığa ışık tutucu, fiziği ve fizikötesini aydınlatıcı son Peygamber Hazreti Muhammed'in dâvasıdır.

Dâvamız ve dâva için kavgamız hakikat dâvası, hakikat savaşıdır.

II

Tarih her konuda süreklidir. Bu dünya hayatının yapısı gereği. İnançsızlık sürdüğü gibi inanç da sürüp gidecektir, gitmektedir. Aslında inancın sürüp gitmesi esas, inançsızlığın sürüp gitmesi ise ona bir reaksiyon, bir kontrpuandır. Hakikat, ilk insandan beri sancaktarlarını bulmuştur. En büyük sancaktarlar, hakikat sancaktarları peygamberlerdir. Ben buna inanıyorum. Bir diriliş eri olarak, gelecek zamanın biricik kenti diriliş kentinin, diriliş sitesinin kurulması için taş taşıyan, harç taşıyan biri olarak, onların izinden gitmekten başka bir erlik ve yapıcılık bulunmadığına inanıyorum.

Evet, biz diriliş erleri, Son Peygamberin Sancağı altına sığınıyoruz. Bu sancağın yere düşmemesi görevimizdir, varoluş hikmetimizdir.

Bu sancak, Allah'a inanma sancağıdır. Bu sancak, insanın putların önünde eğilmemesi, onları

yerle bir etmesi, insanın insan veya eşya önünde ezgince ve alçalarak baş eğmesine sebep olan köleliği ortadan kaldırıcı, insanı gerçek özgürlüğe ve teslimiyete ulaştırıcı hakikat sancağıdır.

Hakikatin Hazreti Musa'dan başlayarak sadece yahudi ırkının tekelinde olduğunu iddia eden yahudilik, Hazreti İsa'yla başladığı esasına dayanan hıristiyanlık, veya ancak onu Marx'ın gördüğüne ve ancak onun yolunda gerçekleşeceğine inanma akımı olan komünizm, hep parça gerçekliklerini bütüne yaygın sanmanın ve saymanın, tarihi kendilerinin kabul ettiği başlangıç noktasına kadar hakikat yönünden bomboş geçmiş kabul etmenin yanlışlığı, yanılgısı, hatta gülünçlüğü içindedirler.

Benim inandığım islâm ülküsü, tarihi, Hazreti Peygamberle başlatmaz. İlk insandan başlar hakikat tarihi, yani hakikatin bilinişi. Hazreti Peygamberle en yüksek, en son, en mükemmel gelişme noktasına ulaşır; kıyamete kadar, yani, insanın bu dünya hayatı son buluncaya kadar da sürecektir.

Bu, tarihin değerlendirilişi, anlam yönünden insanın yaradılışının en büyük insan ve peygamberin yaradılışına bağlı oluşu hikmetine aykırı değil, onunla bütünlenen temel bir görüştür.

Evet, tarihi şöyle yorumluyorum: hakikat savaşı ve hakikate karşı savaşlar, baş kaldırmalar.

Hayatı da şöyle yorumluyorum: hakikat savaşı ve hakikate karşı savaşlar, baş kaldırmalar.

Evet, hayatı, bu savaşın, karşısındaki savaşları alt etmesi oranında kutluyorum.

İnsanları da şöyle bölümlüyorum: hakikate uyanlar, sağcılar; karşı çıkanlar, solcular; hakikat yolunu sürdürenler, gerekirse bu uğurda bütün çıkarlarını hatta canlarını feda edenler, hakikat yarışçıları, öncüler.

İşte bu anlamda sağcıyım. Batılı anlamda sağcılık, solculuktur benim gözümde. Ya da solculuktan farksızdır. Kapitalizm, benim gözümde solun bir yüzü, komünizm öbür yüzüdür. İnsan olan derim tükürsün ikisinin de suratına.

Solcular, gerek başkalarını sömürmeleriyle, gerek insanların muhtaç oldukları gerçek barışı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak yıkmakla toplumların çürümesine, insanların red ve isyanın pençesine düşmelerine sebep olurlar. Kin ve öç tohumunu ekerler. Silâhları propagandadır. Ne kadınlara, ne yaşlılara, ne yoksullara, ne öksüzlere acırlar. Gözlerine kan bürümüştür.

Gerçek sağ, Kur'ân'da tanımlanmıştır. Kur'ân'da, sağcılar, Allah topluluğu, solcular da şeytan topluluğu olarak, sağcıların topluluğu uğurlu topluluk, solcu topluluk da uğursuz topluluk olarak vasıflandırılmıştır. Diriliş, uğurlu, iyilikçi topluluğu gerçekleştirme yoludur. Diriliş, şeytanın topladığı ve uğursuzluk saçan her topluluğu dağıtma, Allah'ın ipine sımsıkı sarılan topluluğu kurma yolu, yöntemi, savaşı demektir.

Ekonomi, toplum varlığının temel sebebi de-

ğil, görüntülerinden biridir. Temel faktör, inançtır. Ekonomi de bir etken olarak öbürlerine etki yapar, etki kabul ettiği gibi. Ama temel olma niteliğini ancak insanlar materyalistleştikçe kazanır.

Ekonominin bir amaç değil, bir araç olduğuna inanıyorum. İnanç, düşünce ve sanatın ekonominin değil, ekonominin, inanç ve düşüncenin aracı ve sonucu olduğuna inanıyorum.

Gözümde Adam Smith'le Marx aynıdır. İkisi de insan egosunun pütunu özenle tarihin içinde heykelleştirmekten, insanlığın sırtına bu ağır putu yüklemekten başka bir şey yapmamışlardır. İlim dahilinde kalan buluşları dışındaki sözleri ve ileri sürdükleri görüşler, özledikleri veya önerdikleri düzen, baştan sona insana aykırı, insanlığı felâkete götüren ve tarihî zulmü kâbus gibi üstümüze çökerten kararmış ruh, kalb ve zekâ hezeyanlarıdır.

Erdem sitesinin bir işçisiyim. Bu sebeple kapitalist veya komünist siteler gibi zulüm sitelerini yıkmak borcumu hiç bir zaman unutmuyorum.

Şeytanın kentini darmadağın etmeye andiçmişim.

Kızıl ve Kara ile sembollenen sistemlerin esaretlerinden insanlığı kurtarmaktan, mazlûm ve mâsum kardeşlerimi bu kölelikten âzat etmekten daha büyük vazife ne olabilir?

Anarşizm, terörizm, benim sistemimde yer bulamaz. Nihilizm de ancak bu insanlık düşmanı eylemlerin felsefesini teşkil edebilir.

Bunlara karşın, inançlıyım, barış ve düzen yanlısıyım.

Savaşım ancak bunlar içindir.

Gerçek barışın sağlanması için en savaşçıdan daha savaşçıyım. Gerçek düzenin kurulması için en radikalden daha radikalim.

Kelimelerin dış anlamlarına saplanıp kalmamaya çalışmak bana ve diriliş nesli kardeşlerime düşen bir disiplin borcudur. Peşin hükümlere savaş açmanın ve zahire saplanıp kalmamanın doğal sonucudur bu.

Doğuyu Batıyı bilmeliyim. Eski uygarlıkları derinlemesine incelemeliyim. Yükseliş ve düşüşlerin sebeplerini derinden derine araştırmalıyım. Allah'ın insanoğluna en büyük nimeti olan islâm inanç ve medeniyetine mensup olan bir toplum, nasıl olur da bugünkü acıklı duruma düşer? Bunun mutlaka bir veya bir çok sebebi vardır. Bunu bilmeliyim. İşte bütün bu konuları incelemekte ilim benim rehberim olacaktır.

Kur'an ve islâm kıyamete kadar mahfuzdur. Allah buna söz vermiştir. Ancak bu mahfuzluğu yanlış anlamamam ve bu sözü kendi anlamından başka bir yoruma bağlamamam gerekir. Evet, Kur'an ve islâm mahfuzdur, fakat hiçbir kişinin veya toplumun imanını koruyabilmesi taahhüt edilmiş değildir. Her kişi kendi inancını, her mü'min toplum kendi müslümanlığını korumak, devam ettirmek mükellefiyetindedir. Bunu yapmadığı takdirde umutsuzlukların, inkârın, isyanın uçurumlarına ve karanlığına yuvarlanabilir.

İşte ben bir inanmış kişi olarak bu korkuyu, bu ürpertiyi duymalıyım. Kendimden hep güvenli olmamalıyım. Ama bu beni umutsuzluğa götürmemeli.

Tanrıdan korkarım. Sürekli olarak korkarım. Ama aynı zamanda benim tek umut kaynağım da yalnız O'dur. O'ndan korkar, O'na sığınırım.

Gazabından, kızgınlığından, öç almasından yine kendisine sığınırım. Çünkü: beni ancak yine O'nun affı, merhameti kurtarabilir.

Allah'ın rahmet ve affından hiçbir zaman ümidimi kesmem. Aklı durduran bir büyüklükte düşünürüm bu rahmeti. Yine de bu beni korkudan tam âzat edemez.

Kozmik gerçeklikten kopuk kabul edemem insanı. Birbirlerine göre nesneler ve olaylar ne konumda ve ne durumda olursa olsun, hepsinin kozmik, transandantal, mutlak'a bağlı bir konum ve durumları vardır. Allah'ın tayin ettiği ve kader olarak isimlenen genel kanun çerçevesinde doğar, gelişimlerini ve ömürlerini tamamlarlar.

Muhayyile ve aklın Allah'ı sınırlandırıcı veya bir surete bağlayıcı zaafını bilirim ve onunla savaşırım. Ona direnirim. Allah'ı aklımla kavrama, çerçeveleme donkişotluğuna girişmem. O'na sınırsız olarak gönlümü açmaya çalışırım. O'nun bağışladığı nurların gönlümü tecellileriyle doldurmalarını umar ve beklerim. Lâyık olmadığımı bilirim ama O'nun merhametinin, cömertliğinin enginliğinden, sonsuzluğundan bu umuda kapılırım.

Yüreğim Milletimin halinden kanlıdır. Böylece bir milletin, İslâm Milletinin düştüğü acı bölünme, cehalet, maddî ve mânevî batış hali beni tarifsiz sıkıntılara düşürür. Ama yine Allah'ın rahmeti gelir, beni ye'se düşmekten kurtarır.

Ona olan imanım, yine Milletimin yüceleceği inancını doğurur bende. Yine aşkla ve şevkle dolarak dâvanın hizmetine koşarım.

Birgün gelecek, yine Yüce İslâm Milleti, bilinçlenecektir. Nerelerden nerelere geldiğini öğrenecek ve bu onu uyandıracaktır. Buna en büyük bir inançla inanıyorum.

III

Hürlüğüm asla bozulmaksızın, iç içe daireler halinde beni çeviren, bir rengin nüansları gibi gittikçe bir yöne doğru koyulaşan bir disiplin atmosferi içindeyim.

İslâm sitesi, islâm kentinin disiplinli havasını solumak ister ruhumun ciğerleri.

Zaman ve tarih, ancak islâm perspektifinden bana ulaşabilir.

Velilerden, önder ve kahramanlardan, islâmı, islâm insanlığını, islâm yurdu olan Öz Ülke'yi savunanlardan örülü bir halka, bir insanlık halkasının izafet çerçevesi içindedir sürekli olarak ruhum. Onları örnek alır. Onların havasını teneffüs eder.

Realizm, benim gözümde, dış şartların, tabiatın, kemikleşmiş tarih yapılarının, islâm dolu kalbin yüksek fırınında kor haline geldikten son-

ra, islâm ruhuyla dolu ruhumun çekicinin altında şekil almasının psikolojisinden başka bir şey değildir.

Politika, insana ve eşyaya, imânı nakşetme eylem ve direnişi demektir gözümde.

Düşünce ve sanat, boş ruh yarasasının havaya çizdiği anlamsız kavisler, yani havaya savrulan sigara dumanları gibi bin dallı ve dolambaçlı olsa da, anlamdan yoksun görüntüler salgını değil, zaman içinde yavaş yavaş dolan ruhumdan coşarak, (ben)i, eşyayı ve tarihi çevreleyip öbür yaratış hallerine doğru akan, dolayısıyla ruhumla onun Yaratıcısı arasında bir geliş gidiş, bir akış, dinamik bir köprü olan bir ebediyet çerçevesidir. Onun içindir ki benim gözümde düşünce, bilim ve sanat, mutlak bağımsızlık, ya da sadece kendisine bağımlılık iddia edemiyeceği gibi tarihin belli zaman parçasındaki oluşmuş yapısına bağımlılıktan ibaret olan güdümlülüğü de kabul etmez.

Evet, iç içe disiplin daireleri ve onun ortasında gerçek hürlükle hür, ruh. Onu çevreleyen ilk daire, eşyayla, tabiatla, toplumla, aileyle ilişkilerin ördüğü bir ağdır. Ancak, bu realizm ağı, metafizikten gelen, mutlak sistemden gelen pırıltılar ve ışıltılarla içten aydınlıktır. Olay zerreleri maddenin zamana boyun eğişiyle hemen kararmaya yüz tutarsa, Allah'ın mucize özünden yarattığı ruh, bütün zaman ve mekân mesafelerini aşarak, görünüşte en dıştaki (hakikatte en içte. Şahdamara bitişik) daireye yüzünü çevirir, oradan aldığı güçle olay parçacıklarını karartmaktan korur, on-

ları karardıkları yerde kalaylar, koptukları yerde lehimler. Kızgın zaman sürekli olarak ebediyet örsünde dövülür bu "sır" mucizeli ruhun çekici altında.

Ruhu çevreleyen ikinci daire tarih, kahramanlıklar, önderler, veliler hâlesi.

Üçüncü daire, peygamberler dairesi.

Ruhumu çevreleyen dördüncü daire, üçüncü daireyle içice "Kitaplar" dairesi

Beşinci daire, insanüstüler bölgesi, melekler bölgesi.

Altıncı daire., takdir dairesi... Kalem cızırtılarının işitildiği bölge...

Yedinci daire, tasavvuf dilinde, yine şüphesiz hakikat dilinden gelerek, ceberût bölgesi. Vahidiyet, Ehadiyet bölgesi. Zât alanı.

Şüphesiz, daire, alan... gibi kelimelerin sadece gerçeği anlatabilmek için kullanılan zarûrî araçlar olduğunu biliyorum. Yoksa aynı dairelemeyi tam tersinden de söyleyebiliriz. Yani, bir bakıma ruhun en yakın olduğu bölge, ceberût bölgesi, onun etrafındaki bölge, hâle, melekût bölgesi (insanüstüler, melekler bölgesi), onu çevreleyen hâle, kitaplar ve peygamberler hâlesi, onun çevresinde, veliler, önderler, bilginler, şehitler hâlesi, onun çevresinde bütün insanlar, onun çevresinde, hayvanlar, bitkiler, cansız eşyalar...

Bu daireleme, ya kozmik konum, ya anlam ve ruha etki, ruha yakınlık özellikleriyle sıralanabilirler. Yoksa bu sıralama mekân veya zaman sıralaması gibi değildir.

Ruh, topyekûn bu varlık derece ve bölgelerinin hepsinden gelen yardım veya engel oluş gibi etki veya baskılarla çevrilidir. Her varlık alanıyla ilişkilidir ruh. Ruhumun böyle bir yandan rahmanî ve nuranî, öbür taraftan şeytanî ve zulmanî, beri taraftan nefsanî alâkalar ağıyla çevrili olduğunu biliyorum. Ruhum, bütün bu alâkalar içinde, kendisini, dosdoğru, Allah'a götüren Doğru Yol (Sırat-ı Müstakim) un dışındakilerden uzak durma disiplinine ermeye gayret etmektedir sürekli olarak.

Sürekli olarak saptırıcı yollara kapılmamaya, Ana Caddeden ayrılmamaya dikkat etmek görevidir ruhumun.

Bana gelip çarpan düşünce ve iddialar, islâmın hakikat menşurunda imtihana tâbi tutulurlar ruhumda. Doğu din kurucuları ve filozoflarından Yunan filozoflarına ve yeni çağ bazı filozof ve düşünürlerine kadar bütün düşünür ve filozofların söylediklerinde görülen hakikat parçacıkları, Hakikat Sisteminden almış oldukları veya Allah'ın halk ettiği bu âlemi gözleme ve inceleme sonunda, akıl ve tecrübe vasıtasıyla buldukları bir takım hakikat parçacıkları varsa, bunlar, şüphesiz otomatik olarak sahip ve mensup olduğum Hakikat Sistemi olan islâm inanç, düşünce, davranış ve duyuş sistemine gelir katılırlar. Ya da ben böylesi hakikat parçacıklarını, Ulu Peygamberin: "hakikat mü'minin kaybolmuş malıdır, nerede bulursa alır" buyruğuna uyarak alır, sistemin detaylarından yapmak üzere onları büyük yapıya katarım.

Hakikate susamıştır sürekli olarak ruhum. Sürekli olarak hakikati araştırır. İslâmı öğrenmek ve daha derinden kavramak için gece gündüz çalışır. Peygamber önderdir, Kur'an önderdir, kılavuzdur. Ve Peygamber yolunda olan, Kur'an'a bağlı bulunan eserler ve insanlar, bilginler, veliler, gerçek kahramanlar, ruhum için, hakikati araştırma, islâmı öğrenme, durmadan öğrenme, daha derinden öğrenme yolunda önderdirler. Amaç, durmadan taklitten tahkike geçmektir. Ancak, hemeninden iddialı olmaya kalkmamak gerekir. İslâmın tekte toplanan plüralist yapısını gözden kaçıranlar er geç hakikat çizgisinden çıkarlar. Devamlı olarak Allah'a bu tehlikelerden ruhumu koruması için yalvarırım.

İslâm Medeniyetinin zahirî ilim ve yapı cephesi gibi, iç, mânevî yapı cephesini de tanımaya, bilmeye çalışırım. Mânevî yapıyı inkâr edenler veya gereğinden fazla darlaştıranlar bir gün materyalizme saplanma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardır. Aynı şekilde, islâmın toplum düzeni ve fert yaşayışı için buyurduğu kurallara uymayanlar veya bunları, kendilerinin bâtın adamı olduğu iddiası veya islâmın büyüklerinden birine bağlılıkları bahanesiyle inkâr edenler de bir vakitler batınîlerin düştüğü vartaya düşmekten kurtulamayacaklardır. Ruhumuzu bu iki aşırılıktan, sapmadan korumaya çalışmamız, dengeli bir gidiş sahibi olarak ruhun ve maddenin, dışın ve için, toplumun ve kişinin hakkını verme prensibine sımsıkı sarılmamız, Doğru Yoldan ayrılmamamız için şarttır.

Sadece mücerret hakikati araştırmakla yetinmem. Tarihin sırlarını da kurcalarım. Peşin hükümlerden mümkün mertebe kaçınmaya çalışırım. Sözlerin ve olayların sadece dış anlam ve yorumlarına takılıp kalmamaya bakarım. İyi yanları seçip kabul ederim. Kayıtsız şartsız kabul veya kayıtsız şartsız kınamayı değil, inceleme, deneme, düşünme, karşılaştırma yollarıyla değerlendirmeyi şiar bilirim.

Bu anlamda islâmın, Orta Yol olduğunu bilirim. Aşırılığın iki cinsi olan ifrat ve tefritten mümkün olduğu kadar kaçınma ihtiyacını ve şuurunu boyuna aşılamaya çalışmak gereğinin hayatî önemini unutmam.

Doğuyla Batıyı değerlendirirken de aynı ruh hakim olacaktır bana. Kendimi mutlaka doğulu, ya da şimdi birçoklarının gereksiz olarak yaptığı gibi batılı saymam. Bunların çok genel kavramlar ve mizaç çizgileri olduğu inancı ile değerlendirmeğe çalışırım onları.

IV

Benim âmentüm, bir nesil âmentüsüdür. Tek kişiye ait olmanın derinliği yanında, toplumun koro sesi gibi çoğul, çok yanlı bir yaygınlık özelliği de vardır. Bir orman sesidir neslimin âmentüsü. Bir orkestra zenginliği ile yüklü, anlamca ve eylemce. Sadece bir mutlu inanç metni değil, bir iş, eser, tarih örme, coğrafyaya hakikat rölyeflerini verme kavgasıdır da. Âmentüm, kana işleyen, kana kırmızı rengini veren demir gibi kanın içinde ışıldayan bir tomurcuklanmadır. En soyuttan en somuta uzanır. Geçmişe olan çağrışımları yönünden bir direnişse geleceğe yönelik yanıyla bir diriliş girişimidir.

Benim âmentüm, neslimin âmentüsü, sürekli bir otokritiktir. Kendi benliğini ve varlığını, erdem ve takva açısından tartışır. En duyarlı terazilerle tartma demektir kendini bu âmentüyü kabulleniş. Hakikate erme ve bu erişi koruma bakı-

mından sürekli bir özeleştiridir diriliş neslinin âmentüsü. Gözü bağlamak değil, bütün yönlere gözü dört açmaktır bu âmentüyü, bu âmentünün getirdiklerini yükleniş.

Bu âmentünün, getirdikleri gibi götürdükleri vardır. Getirdiği emr-i bil mârufun izinde, götürdüğü nehy-i anil münkerin açılımı.

Değişmeyen yeninin yorumu. Bu bakımdan da değişmeyen yeni bir yorumdur.

Diriliş erlerinin sancağı, diriliş pirlerinin, erenlerinin yaşam öykülerinden süzülmüş hakikat billurlaşmalarıdır.

Bu yol, diriliş eri olmakla başlar, sonra Allah nasip ederse diriliş ereni olmanın kapısı açılır. Son büyük derece de diriliş piri olmak.

Diriliş pirlerinden gelip diriliş pirleri doğurmaya giden bir yol bu, Diriliş Yolu.

Diriliş ereni, piri olmanın iddiasında olma değil, hakikatının peşinde olmanın yolu.

Bu âmentüde geçmiş zamandan sürüp gelme var. Geçmişi inkâr değil, geçmişe mahkûm olmak da değil. Geçmişi görüp puslarından kurtarış söz konusudur. Geceden ve sisten kurtarış. Kireçleşmeden. Bir nevi, geçmiş erozyonuna set çekiş. Geçmişe saplanma veya geleceği inkâr değil. Şimdiki zamanı unutma, yani çağ dışı olma hiç değil. Belki, geçmiş zamanla ilgileri tazeleme. Kök ilgisi ve ilişkisi kurma. Geçmiş zamanı, gelecek zamanı şimdiki zamana getirme. Zihnimizde olan bu yalancı bölmelerin sun'i duvarlarını deviriş. **Zaman**

kahramanlığı diyorum buna. Zamanı kılıç gibi kesme. Veya ateşle kızdırılıp örs üzerine konarak döğülen demire demircinin tasarruf edişi gibi zamana tasarruf etme. "Dem bu demdir, dem bu demdir dem bu dem" sırrı. Çağa tanık olma ve çağı tanık tutma. Günün adamı değil, "dem"in adamı olmak.

Tarihin bireyci ve kollektif yorumlu materyalist diyalektikle açıklanışının karşısında yeni bir diyalektiktir bu âmentü. Tanrının varlığına bağlı ve dayalı, gücünü ve mantığını vahiyden, Tanrı sözünden alan bir diyalektik.

Kaskatı karanlığı yırtıştır bu. Geceyi deviren bir şimşek, bir yıldırım gibi iner kaziyelerimiz inkarcı kaziyelerin başına .

Rahmettendir. Kuraklıkta inmiş bir yağmurdur. Toprağın çatlak dudağının beklediğidir.

Başkası da olamazdı. Küfre, şüpheye, redde ve inkâra verilen süre, hâlâ dolmamış mıydı? Karaya düşen, beyazı daha iyi belirtmektir; yoksa, bütün dünyayı kara renge boyama değil. Yedi renk kursu yavaş dönünce, dönmesinde bir aksama olup da yavaşlarsa, renkler ayrışır, ortaya çıkar: Lâcivert, kırmızı, yeşil, mavi, sarı. Ama kurs yine eski hızını kazanırsa, bütün renkler, güneşin rengini meydana getirirler.

Kursu hızlı döndürmek, yine eski hızında döndürmektedir bu âmentü. Laciverti, kırmızıyı, sarıyı, maviyi, bütün renkleri güneşte erimeye, güneşin rengine harç olmaya çağırıştır. Davettir. Çekip götürmedir.

Maddeden, tabiattan getirilip ruha ekilmek istenen umutsuzluk karamuklarının tohumlarını ayırmaktır bu âmentü. İnkâr ve red, yıkıntı ve çöküş, düşüş ve devriliş tohumlarını, oluş, ilerleyiş, yüceliş gibi olumlu tohum ve başakların içinden ayıklayıştır.

İnanç âb-ı hayatını içmek. İslâm Uygarlığının yeniden diriliş bengisuyunu içip dirilmektir bu. Umutsuzluğu yıkmak. Yeniden umut yoluna, kapısına çıkmaktır.

Bu âmentü, diriliş erinin kendi kendini gözden geçirmesidir. Kendini celâl ve cemal terazisinde tartmasıdır.

Çağda, inşa edilen, ruhların tapınağıdır. Yıkılıştan dönüştür. Yıkılmış tapınağın numaralanmış taşlarının yerine konulmasıyla yeniden kuruluşudur.

Bir oluşa çağrıdır.

Yağmur getiren rüzgârlar gibi, bu inançlar yumağı, düşünce ve inanç hayatını da bereketlendirecektir.

Düşünce hayatıyla inanç hayatı arasında kopmuş olan bağları yenileme dâvasıdır. Ferdîleşmeye itilmiş âmentünün tekrar topluma doğru yola çıkışıdır. Kişi kaygısıyla toplum kaygısının özdeşleşmesi çabasıdır. Metafizik kaygıyla reel kaygıların birbirine kopmaz bir şekilde bağlı olduğunu bu yeni âmentü çıkışından anlayacaktır yeni insan.

İnanmış kişinin hergün yirmi dört saatini hedef almakta bu inanış ve davranış bayrağı. İnan-

mış insan gönlünün zirve noktasına dikili duran bu bayrak, bu sancak.

Bu âmentü, çağdaş kandildir. Eşyaya yeni bir ışık tutmakta. Anlamların hakiki çehrelerini aydınlatmakta.

İnsanın kendi gönlüne tuttuğu ayna. Görüneceklere göre yol alan bir deniz kılavuzu.

Müslümanlar için yeniden varoluşun ilânı. Bir diriliş ilânı. Kendine ve çağa meydan okuma.

Dünya kavgasına, dünya için ve dünya adına değil, Allah için katılma.

Kavgaya, ebedî barış için katılma.

V

Hedeflerimin en önemlilerinden biri de, kendi uygarlığımın, yani inandığım uygarlığın, hakikat olarak benimsediğim ve ta özünden kavrayarak ruhuma ve hayatıma geçirmeye, maletmeye niyet ve azm ettiğim islâm medeniyetinin kendini tam anlamıyla çağda yansır bulmasıdır. Yani onu çağa uydurmak değil, çağın ona uymasına çalışmak.

Evet, inancıma göre, müslüman, inanmış kişi, daima çağdaş olmalı. Ama neyle çağdaş olmalı? Başkalarıyla çağdaş olmak değil, burada kasdettiğimiz çağdaşlık. Kendi kendisiyle çağdaş olmalı. İdeal islâmla çağdaş olmaya çalışmalı sürekli olarak.

Geçmişteki büyük islâm yaşantısına hayran olmakla yetinmemeli. O yaşantıyı bugün de gerçekleştirmeyi bir görev bilmeli.

Başkalarına resmen veya fiilen köle olmayı

kendi müslümanlığıyla bağdaştırmayıp özgürlüğünü kazanmak için ölünceye kadar savaşmayı islâmlığın, müslümanlığın gereği bilmeli. Bunu nefsine ait bir gurur sebebi değil, içinde bulunduğu adlandırılışın, yani müslüman sayılmanın kaçınılmaz bir gereği bilmeli.

Yani sadece psikolojik müslümanlık, sadece sosyolojik müslümanlık veya sadece tarih içi müslümanlık yetmez. Her müslüman önce, kendi iç dünyasında müslüman olmalı, fakat ondan ayrılmaz bir şekilde toplum içinde ve toplum halinde de müslüman olmayı şart olarak idrak etmeli. Ve nihayet bu psikolojik ve toplumsal muhtevaya mutlaka tarih şuurunu da eklemeli. Ancak bu şartla, müslümanlığı temel anlamda eksiksiz bir bütünlüğe kavuşmuş olur.

Bir başka anlatımla, müslüman, kendini müslüman bilmek veya saymakla müslüman olamaz. Müslümanlığı bir varoluş haline getirmek borcundadır. Oluştan varoluşa geçmek, bu geçişi sürekli olarak geliştirmek ve verimlendirmek, bu varoluşun şuur ve sorumluluğuyla dolup taşmak kaygısını taşımalıdır o.

Bu varoluşun muhtevasını araştırdığımız zaman, bir yandan insan psikolojisinin alanına gireriz, bir yandan da sosyolojinin ve tarihin.

Müslümanlar ilkin islâmın zaman ve tarih sorumluluğunu yitirdiler, daha sonra da toplum borçlarına olan duyarlıkları zayıfladı. En sonunda da, günümüzde, ne yazık ki, şeytanın ve islâm

düşmanlarının saldırıları her birimizin iç benliğine doğru sarkmağa başladı.

Artık en büyük savunma savaşımızı içimizde veriyoruz.

İslâmın yeniden dirilişi, onun için, üç dallıdır. Diriliş atılımımız, bir yandan içimizde mümkün olduğu ölçüde derinleşme şeklinde oluşurken, bir yandan da genişliğine topluma dalbudak salma, toplumun bütün faaliyetlerine katılmayı bir imân ve islâm gereği bilme, bir yandan da tarih içinde boylamasına uzama duygusunu kaybetmeme biçiminde gelişir.

Tarih ve toplum yanları, ister istemez kültür ve medeniyet kavramlarına bitişir. Bundan da çıkan kaçınılmaz sonuç, her müslümanın kültür ve medeniyetine bağlılığı, inancının ayrılmaz bir unsuru olduğu gerçeğidir.

Kültür ve medeniyetini yaşatmak ise, sadece geçmişte ortaya konanları muhafaza etmek gibi müze işlemi değil, aynı zamanda aynı kültür ve medeniyetin çağ içinde de doğurganlığını korumasına çalışmaktır. Eğer bir durgunluk varsa, yeni bir diriliş çığırını açmak suretiyle uygarlığı ilerleme yönünde kamçılamaktır.

Cephede yurdu korumakla, yurdun içinde kendi medeniyetimizi gözler önünde tahrip edenlerle savaşmak, birbirinden farksızdır.

Çağımızda da inanç erleri, ahlâk kahramanları, büyük müslüman şairler, musikişinaslar, mimarlar, bilginler, askerler, devlet adamları yetiş-

tirmeyi inançtan ayırmamak demektir diriliş eri olmak.

Maksat, gösterişli ve gürültülü bir biçimde lâf yarışı yapmak değil, yeniden kurulacak ve insanlığın içinde bir anıt gibi yükselecek islâm toplumunu en alçakgönüllü çalışmalarla, sessizce ve gösterişsizce inşa etmektir. İnşa edebilmek için de her şeyden önce her alanda inşa edicileri, ibda edicileri yetiştirmeyi, namaz gibi, oruç gibi kutsal bir borç bilmek zorundadır diriliş eri.

Cihadı, sadece savaşta, cephede silâhla çarpışmak biçiminde yorumlama gibi bir dar ve sınırlı anlayışa saplanmamalı. Kültür ve medeniyet savaşını da öncelikle borç olan savaşa katmalı. Daha doğrusu bu tür savaşı, o savaşın içinde düşünmeli.

Medeniyetimizin, çağımızda, bir tekniği, bir sanat ve estetik ifadesi, bir düşünce dinamiği, bir bilim ağı olmalı. Ki Batı uygarlığıyla savaşabilelim ve benliğimizi koruyabilelim.

Diriliş, bu anlamda Peygamberimizin bütün sünnetlerini ihya amacını gütmek demektir. Çünkü: Peygamber, inanmayanların karşısına, hem söz ve düşünce, hem ahlâk, hem Tanrı'ya tapınma, hem de silâh ve müslüman şairlerin şiirleriyle çıkmıştı.

Bizim de aynı yolu izlememiz gerekmektedir.

Peygamber, çağı içinde, bütün düşmanların çağdaş güçlerini dengeleyecek mânevî ve maddî silâhla müslümanları donatmıştı. Biz de aynı yolu

izleyerek çağ içinde maddî ve mânevî bütün cephelerde temelden kuruluşlarımızı gerçekleştirmek suretiyle varolmak ve ölüm kalım savaşımıza girişmek durumundayız. Müslüman olmak demek bunun şuurunda olmak demektir.

Yeni çağın yakasına sarılmak. Çağı sorguya çekmek. Gerekirse sorguya çekmeyi ta gerilere kadar götürmek.

Yeni bir insan ve toplum psikolojisini örmek için amansız kültür savaşının öncüsü olmak : işte diriliş erinin görevi. İşte benim görevim. Ancak bu amansız savaşta hiçbir zaman unutmamam gereken nokta, estetik ve kültür problemlerine daldığım her sefer, inançtan hız almaya dikkat etmem gereğidir.

VI

Diriliş eriyim ben. Bu sebeple de ne tekliğim, ne çokluğum benzer batılının tekliğine, çokluğuna. Tekliğim, batı insan ideasının hedef aldığı gibi, anonimlik değildir. Yani bir istatistik unsurdan ibaret olmak olamaz tek insanın alınyazısı benim düşüncemde. Tek insan, islâm insan ideasında tek insan, bir "şahsiyet"tir. Kendini tarihî sosyal dinamiğin içinde bir şahsiyet olarak örecektir müslüman. Ama bu örüş, toplumdan bir kopuş değil, toplumu şahsiyetlerin meydana getirdiği temel görüşüne dayanan bir örüştür.

Ferdiyet, şahsiyetle örtülür islâmın insan ideasında. Tek insan, metafizik bir özün çevresinde oluşan bir şahsiyet olarak düşünülür. Denilebilirse, ne ilkel kabilelerin insanı gibi tam doğal, ne batı büyük şehir insanı gibi tam sun'i veya tam şartlanmış insan. Fizikötesi bir özün çevresinde tarihî sosyal şartlarla uyumlu ve tabiatla bağda-

şık bir şahsiyet. Batı, sosyal alana kapı açarken, doğal olana kapamakta.. Ya da o, kimi zaman, doğal olanın kaybedildiği kaygısına kapılarak fizik ötesinin kontrolünden kurtulmuş, soyutlanmış doğal unsurların abartılmasına terk etmekte insanı.

İslâm insanı, ilkel insanla batı insanını ifrat ve tefrit prototipleri gibi alan bir oluşun gerçekleşimi. İlkel insan konusunu inceleyen sosyologların buluşlarına dayanılarak, ilkel insanın da metafizik planı temel aldığı söylenecektir. Ama unutulmamalıdır ki, bu iki metafizik arasında, yani ilkel insan metafiziği ve islâm insanının metafiziği arasında tam bir mahiyet farkı vardır. Muhteva farklılığı olduğu kadar bir kaynak farkıdır da bu fark. İlkel insan metafiziği, eski, arkaik medeniyetlerden gelme unsurlar dışında, tabiatın sembolizasyonundan ibarettir. Doğal bir mirasmış gibi insana çocuklukta eklenir. Kollektif ve anonim bir mirastır bu metafizik, kişiye. Kişinin onu kazanması, ona katılması özgürlüğü söz konusu değildir. Onu özgür iradesiyle kabul etmesi düşünülemez. Bir seçenek yoktur. Bilinç rol oynamaz. Bu metafizik kişide asla şahsîleşemez. Hep anonim kalmaya mahkûmdur. Batı insanı ise sürekli olarak metafizikten arındırılmaya çalışılmıştır. Git git, bir şart insanı doğmaktadır Batıda. Bu insan, kavanozdaki balığın denizi düşünememesi gibi, sonsuzu, fizikötesini ruh idrakine sunamamaktadır. İslâm insanı ise, her insan gibi belli bir metafiziği kabul etmeye yetenekli olarak gelmiş, ancak bu yeteneği ne ilkel insan gibi doğanın sembolizasyonundan doğma âdeta tabiîleşmiş anonim metafizi-

ğe uygulamakla, ne de batı insanı gibi gittikçe yüzeyde kalmaya doğru giden, derinliğini yitiren, sosyal, şartlara indirgenen, yani yiten bir metafizik cilâsı veya görüntüsüyle donanmayı deneyip durmakla yetinecektir. O, bilinçli bir şekilde, kendi metafiziğini kazanacaktır. Varolan, kazanılan, hakkedilen, bir armağan gibi kavuşulan metafizik, şahsiyetin özü ve mayası olacaktır. Artık, islâm insanı, kendi şahsiyetini çevresinde öreceği gerçek ve ebedî özü bulmuştur.

Bu metafizik özün etrafında örülen şahsiyet, islâm toplumundan kopuk, ona karşı bir ferdiyet değil, tam tersine, sosyal ve tarihî yöne mutlak surette kapı açan bir varoluş mucizesidir. Tanrının gören gözler için sürüp giden büyük mucizesidir bu.

Evet, islâm insanı, derin ve köklü metafiziğiyle bir şahsiyet olduğu kadar, tarih bilinci ve toplum dokusuna yüreğiyle bağlılığıyla en sosyal bir insan prototipidir. İslâm insanının anonimliği bilinçsizlik anonimliği değil, bilinçlerin aynı yöne dönmesi ve aynı yönde derlenip toplanmasından doğan bir anonimliktir. Öte yandan da bir erdem anonimliği söz konusudur islâmın insan ideasında. Kendini toplumda hakikat ideasına adama anonimliği. Böylesine bir anonimlik içinde erime. Fizikötesi inançları, tabiatın sembolizasyonundan veya soyutlanmasından değil, insanı veya tabiatı aşkın mutlakı kabulleniş ve çağırıştan doğmaktadır.

İslâm insanı, islâma bir çağırıştır. Hem kendi-

sini, hem başkasını, sürekli olarak, mutlak'ın, insan şahsiyetinde, toplumda, tarihte ve tabiatta, zamanda ve mekânda yansıması demek olan islâma çağıracaktır islâm insanı. Tek kişiyi çağıracak, toplumu çağıracak, tarihi çağıracaktır. Zamanı çağıracak, mekânı çağıracaktır.

İslâm insanı, bir çağrıdır. Bir çağırış aşkıdır. Bu sebepledir ki, islâmın tarihi, bir çağrının tarihi olmaktadır.

Gerileyen, duralayan, bayatlayan çağrıyı tazelemek, yenilemektir diriliş.

Her islâm insanı, gücü ve yeteneği ölçüsünde, âdeta bütün imânı bir anda elinden alınmış da yeniden ona kavuşmak için olağanüstü araştırma ve girişimlere dalmış kişidir. Onu tekrar bulmak için fizikte, fizikötesinde bütün sırlı düğmelere, tuşlara dokunan kişi. O arayacak, arayacak ve sonunda Allah'ın lûtfuyla yeniden imânını bulacaktır. Baştan da bulsa, veya hiç yitirmese, gerçekte, bu arayış, bu yoklayış hızla olup bitmiştir. Zaman hızla aradan çekilmiştir yani.

Tanrı ve insan. Her şey, inanan insanın, Tanrıya doğru koşuşu, düşüşü, tekrar yücelişi, cennetini yitirişi, hakikat medeniyetini yitirişi ve sonra tekrar buluşu biçiminde olup bitiyor.

Bütün imânını, yani mânevî servetini yitirip yeniden bulsan, ne olacaksan, yitirmeden de öyle olacaksın sen, diriliş eri! Sen Allah'ın dünyada öyle bir halifesisin ki, senden daha şahsî, senden daha içtimaî biri, senden daha tarih bilinçli ve tarihle yoğrulmuş bir başkası olamaz.

VII

Hıristiyan için olduğu gibi değil, benim için öteki dünya. Hıristiyan için bir süs, bir fantezi, benim içinse hayatın ve varoluşun anlamı. Öylesine ki, bu dünyayı bir bakıma öteki dünyadan ayırmam. Âdeta kıyamet kopmuş, hesaplar görülmüş ve ben hakikatla perdesiz arasız yüzyüzeyim. İçinde bulunduğum hali, dünyayı ideal bir hal ve dünya kabul etmek anlamına değil bu iki dünyayı birleştirme, yani farazi olarak bir ayrım yapmama; belki ceza ve armağan yönünden sona varmış olmaya çalışma gereğini kendime kabul ettirme niyet ve irademi kamçılama bilincine varış demektir bu. Bu dünyayı da o dünyadan veya o dünyada bilme; böylece bir gün mutlak âlem, ebedî âlem gözüktüğü zaman ona yabancı olmama; ona şimdiden aşina olma. Yapılan her işi, her davranışı öbür âlem, âhiret âlemi terazisinde tartma. Toplumdan ve devletten, hukuktan ve âdetlerden önce, Allah'tan, öte dünya hesabından çekinme. Sü-

rekli olarak böylesine bir fizikötesi dünyada yaşamak. Faniliği, ebedîlik çizgileri içinde yorumlamak ve değerlendirmek. Yahudiler gibi, bugünkü batılılar gibi her şeyi dünya açısından yorumlayıcı olmamak. Onlara benzememek. Bu, fiziği inkâr ve ihmal anlamına gelmez. Belki, onun da hakkı böylece verilmiş olur asıl.

Doğanın ilk etkilerinin kurbanı olmamak. Sosyal ilişkiler rölativitesinin mahkûmluğundan kurtulmak. Sürekli olarak kozmik bir idrak içinde bulunmak. Ve bu kozmik çerçeveyi sadece bir fizik çerçeve şeklinde değil, fizik ve metafizik bir çerçeve olarak doğrulamak kalbde. İyi ve kötü fikri, alınyazısının kaynağı, sürekli olarak her an yanılmaz bir yargıdan geçme, her şeyin mutlak'a ve ebedîliğe göre ayarlandığı bir âlemin kapısı önünde bulunulduğunu bilme. Böyle bir uyanıklık içinde olmak. Daha doğrusu böyle bir uyanıklığın sarhoşluğu içinde bulunmak. Hazreti Mevlânâ'nın dediği gibi, müslüman olmayanların üzümden yapılı şaraptan sarhoş olmalarına karşın, seherden yapılma şaraptan sarhoş olma. Fecir sarhoşu olma. O fecre kendi ruhunu verenden sarhoş olmak. Hesap verme korkusu ve şuuru, âhiret hayatına aday bir hayatı donatım yükümlülüğü bilinci, alınyazısının iradeyi kırmadan hükmünü yürütüşünü ilâhî kaynaktan alışının idraki, iyi ve kötünün bütün nisbîliklerin ötesinde bir temele ve köke bağlı oluşunu unutmayış, insan şahsiyetine, müslüman şahsiyetine, benim şahsiyetime ölümsüz damgasını vuracaktır. Yahudiden, hıristiyandan, batılı ve doğulu, islâm dışı hayatların insan-

larından ayıracaktır beni. İnançsızdan ve abes inançlısından. Yani absürditeye boğulmuş kişiden temelde ayrılıyorum.

Gerçekleştireceğim Diriliş Sitesi her yerinde bu metafizikle dolu dolu çınlayacaktır. Her yer tapınakmış gibi, her kişi tapınak görevlisiymişçesine. Klan gibi tabiattan doğma ilkel metafiziğin mahkûmu olmak değil, metafiziğin şuurunu taşır olmak. Kişilerdir bu şuuru toplumda, binlerce olarak, üst üste katlayacak ve böylece Batı sitesinden apayrı bir yeni islâm sitesi (ki ben ona Diriliş Sitesi diyorum) doğacaktır.

Ben böylesine bir sitenin kuruluş işçisiyim. Şüphesiz beni coşkuyla bu siteyi kurmaya, tarihte örnekleri görülmüş olan sitenin dirilişine iten, sadece dünyayı imar aşkı olamaz. Topluma ve insanlığa karşı görevim beni bu sitenin işçiliğine itiyorsa da, bu yeterli değildir. Bu sitenin yeniden doğuşu ve varoluşu, kendi yeniden doğuş ve varoluşum olacaktır. Sitenin dirilişi, kendi ruhumun dirilişidir. Varoluşumu fizik realiteden ileri tarihî – sosyal – metafizik varoluş kademelerine yükseltecektir bu varoluş çalışışı. Dirilişin gönüllerdeki iç dinamizmi ve aktivitesi, bu metafiziğe bitişiktir. Demek ki sitenin varoluşu ve yeniden dirilişi, tek kişi olarak yeniden varoluşumuz ve dirilişimiz oluyor. Topluluk halinde varoluş, varoluş gelişme ve yücelmemizi bütünlüyor.

Bu bencillik değildir; yığın bencilliğine karşı bir direniş, yığın bencilliğine esir olmama yolunda bir karşıkoyuştur. Çağa karşı bir başkaldırıdır. Yığınla birlikte varolmaktır bu.

VIII

Bir site kurmalıyım. İslâm sitesini yeniden kurmalıyım. Canlandırmalıyım, diriltmeliyim onu. Çağ içinde varoluş hikmetim bu.

Kentler, her yönüyle mü'min hale gelmelidir elimde. Çünkü : şehirlerin de inanmışı, inkârcısı, nihilisti, ate olanı vardır. Toplam anlamıyla kent, ya imânı, ya isyanı haykırır.

Ben, imân haykıran, sessizliğinde imân çınlayan şehirlerin mimarı olmalıyım. Müslüman olmak, bana bu görevi yüklüyor.

İnsan – kent – anlam – tarih dörtlüsü siteyi ortaya koyan veya ayakta tutan dört temel sütun bireşimi. Diriliş insanı, anlamını islâmdan alan ve tarihini islâmlaştırdığı kentin, kent + toplum olan sitenin kurucusu olacaktır yeniden. Yeni Sitenin kurucusu olacaktır Diriliş Kuşağı. Yeniden doğacak Diriliş Sitesi. Antik siteler gibi etrafını maddî

surların çevrelediği bir site değil, islâmın koruyucu ilkelerinin çevrelediği ve islâm aşk ve hakikatinin kucakladığı bir site olacaktır yeni islâm sitesi.

Sadece geniş yolları ve sağlam yapıları olan bir kent olmayacaktır Diriliş Sitesi; islâmın yeniden doğuş sitesi olan Diriliş Sitesinin en güçlü yanı, Toplum yanı olacaktır. Diriliş Toplumu yanı en sağlam cephesi olacaktır Sitenin. Duvarları ve maddî yapıları sağlam, toplumu ve insanı çürümüş olan site yaşamaz. Toplumu ve insanı güçlü ve ruhça sağlıklı olan site ise ölmez ve eskimez. Çünkü : o toplum ve o insan sürekli olarak siteyi onarabilecek, yenileyecektir.

Toplum örgütü, tıpkı taş duvarın birbirine geçmiş, kenetlenmiş taşları gibi olacaktır Sitenin. Tabii, aile, bir tarihlilik ve şuurluluk platformuna oturtulacaktır. Toplumun ve sitenin kalbi atacaktır, site hücresi veya molekülü durumunda olan ailede. Ailenin mahrem cephesi şiddetle korunacak, fakat onun toplumdaki konumu her yönden gözlenecek, denetlenecektir. Bu gözlemleme ve denetleme devletten önce ve daha çok toplumun iç örgütlerince yapılacaktır. Devletin müdahaleden çok hizmet sunması söz konusu olacaktır aileye. Onun iç özgürlüğünü sarsmadan ve zedelemeden onu topluma bütünleyici ekonomik, kültürel ve sosyal katkılarını sunacaktır devlet ve toplum örgütleri. Yani aile, mini - site olacaktır. Öyle ki, bütün site mahvolsa, yalnız bir aile kalsa, âdeta ondan, yani bir minyatür siteden yeni baştan site ve toplum türeyebilsin. Siteyi eşya ve tarih önünde

somutlaştıran ülkü, ailenin açık seçik izlediği ülkü olmalıdır.

Toplum zararına, çıkar, şöhret tutkusu, faizcilik, emeksiz sırttan geçinme, şehvet pazarcılığı, zevk katliamı, yok edilecek ve yaklaştırılmamaları gereken düşmanlarıdır Diriliş Sitesinin. Sitenin, bu parazitlere bütün silâhları ateşe hazır şekilde çevrilidir.

Site dış'ı taklide kapalı, fakat incelemeye ve gerektiğinde ondan yararlanmaya açıktır. Ve hele dış'ı sürekli olarak gözleme, Sitenin en unutulmayacak özelliklerindendir. Sitenin mânevî kuleleri sürekli olarak dış'ı gözleyen nöbetçilerin bir an terk etmediği gözcüler ve bekçiler yurdudur. Bilim adamları, siyaset ve devlet kişileri ve askerlerin bu konuda uzman olanlarınca yürütülecek büyük görevidir bu dış'ı kollayış.

Sitenin savaştığı bir konu da kalitesizliktir. Kişiler arasında üretimde doğru, tüketimde ters orantılı bir yarış, erdem ilkesi olarak benimsenecektir.

Bir marj dahilinde, âdeta, tüketimde eşitlik olacaktır kişiler arasında bu toplumda. Zengin, fakirden çok farklı bir yaşayış sürdüremeyecektir. Kapitalizmin yıkıcılığından uzak olmalıdır Diriliş insanı, toplumu ve sitesi. Aynı şekilde, komünizmden de. Devletin veya partinin kölesi, mahkûmu veya oyuncağı olmamalıdır kişiler ve aileler. Aile veya kişilerin elinde gereğinde devlete karşı kendi çaplarında da olsa direnip boykot yapabilecekleri

bir ekonomik güç bulunabilmelidir. Komünizm bu gücü yok etmekte, âdeta devletin veya onu arkadan veya açıktan yöneten partinin yanılmazlığı ilkesini koymaktadır temele. Bu bir aldanış veya aldatıştır. Giderek, kişi, devlet veya partinin elinde köle – işçi haline gelir. Devlet kapitalizmi, komünizmde de, faşizmde de, kişiyi bir istatistik öğesi gibi alır. Burjuvazinin ekonomik sistemi ve örgüsü olan kapitalizmde de tekel halindeki büyük kuruluşlar, öbür sistemlerde devletin yaptığını insana reva görürler. Bütün bu sistemlerde insan, sonuç olarak köleleşir. Partinin, devletin veya tröstün kölesi, ne fark eder? Bu aşırılar, bir noktada hep birleşirler. Diriliş Toplumunda kişiye bakış açısı sadece ekonomik veya maddî olamaz. Ve yurdun ekonomik imkânları bir takım fertlerin öbürlerini baskı altında tutması için tek yanlı kullanılamaz, âlet edilemez.

Diriliş Sisteminde ve Sitesinde, maddî güçler mânevî güçlerin denetimindedir. Kişinin eğitiminde çocukluktan itibaren geliştirilen değerlendirme yetisi bu yöne dönüktür. Kişi etkisinin ekonomik gücüyle değil, erdemiyle, toplum uğrundaki fedakârlığıyla oranlı olunmasına çalışılacaktır. Dinamik erdemliler ordusu olacaktır diriliş erleri. Statik erdemler sitesi olmayacaktır sitemiz. "İş içinde erdem", yeniden kuracaktır, inşa edecektir, mamûr edecektir dünyayı.

Halk yönetimi esas olacaktır; ama, demokrasi putlaştırılmayacaktır. Politika için politika, ya da muhalefet esnaflığı, mikrop saçan tembellik, hile

yuvaları olan partizan oluşuma yer verilmeyecektir. Gerçek ve hür seçim, oy kullanma, bölüm bölüm hakikatı arama ve gerçekleştirme düzeni olarak düşünülecektir siyasî sistem. Bürokratlarla demagogların dolaylı yönetimleri veya boğuşma sahneleri için bir ortam olmamalıdır oy–seçim düzeni. Erdemli entellektüellerin etkisine saygılı had bilir bir halk, sorumlulukla yüklü basın, onurunu sokağa atmamış bilim adamları, birbirini denetleyen kadrolar, parlamento, ordu ve devlet memurları arasında birbirinin gereğine inanmadan gelen bir denge, günlüğe, geçiciliğe, dünyataparlığa savaş açmış insanların sürekli arayışla ulaştıkları, daima içten yenilenen kurumlar kompozisyonu.

İçkinin, kumarın, fuhşun, saygısızlığın ve kabalığın, tembellik ve avareliğin kent sınırlarından, siteden, ülkeden koğuluşu için elden gelen yapılacaktır.

Öksüzler, dullar, sahipsiz yaşlılar, sakatlar toplumda herkesten önce düşünülecekler, kimseye ezdirilmeyecekler, sömürtülmeyecekler ve korunacaklardır.

İşsiz kimsenin kalmaması ilkesi hakim olacaktır. Devlet veya toplumsal kurumlar, iş bulma veya gösterme zorunda olacaktır. Okuma yetisi olan herkesin okuması, hasta olan herkesin tedavi edilmesi de toplum veya devletçe üstlenilecektir.

Giyimde, yemede, ev hayatında ve kent imarında sadelik prensibi esas olacaktır.

Çocuklar için, yetişme yaşına kadar, sadece bilgice yetiştirilme değil, ahlâk ve iradece de güçlendirilme temel alınacaktır. Isparta veya Hint biçimi değil, islâm biçimi "çile" doldurulacaktır. Cimrilik değil, tutumluluk öğretilecektir onlara. Bu tutumlulukları, israftan onları koruyacak, fakat cömert olmalarına engel olmayacaktır. Özveri tutkusu aşılanacaktır onlara. Onlar hayırlı işlerde yarışanlar olacaklardır. Her işlerinde Tanrı rızasını gözeteceklerdir. Merhametli olacaklardır. Ama bu kalb yumuşaklığı, inkârcılar ve islâm ve insanlık düşmanlarıyla çarpışmalarında kaya gibi sert ve dayanıklı olmalarına engel olmayacaktır. Sadece insanlara değil, hayvanlara karşı da acıyıcı ve koruyucu olacaklardır. Ağaçlar ve bitkilere de. Bu tutumlarında da insanî duygu ekonomik faktörden önce gelecektir.

Böyle bir toplumun doğması için, şüphesiz, cezalandırma ve ödüllendirme, en geniş ölçüde, tesirlilikleri açısından, kullanılacak ve işletilecektir.

Tablosu çizilen bu Site, belki ideal bir sitedir. Şüphesiz yüzde yüz bir gerçekleştirme mümkün değildir. Ama diriliş erlerinin, erenlerinin ve pirlerinin, nur saçan, bereket yatağı bu siteyi gerçekleştirme çalışmaları vazgeçilmez ödevleridir. Hayatlarını buna adayacaklardır. Kuşkusuz Allah da onların bu iyi niyetli çalışmalarına armağan olarak, ütopik gibi gözüken Sitenin gerçekleşmesini lûtfedecektir. Geçmişteki islâm uygarlıklarında görüldüğü gibi.

IX

Benim devletim, (medine't-ül fâzıla) diye adlandırılan devlet, yani erdem devletidir. Devlet, gözümde, sadece bekçi – devlet , ya da sadece bir ekonomik kuruluş, yani kooperatif – devlet, ya da bir ırkın veya sınıfın hegemonyasına dayanan ırk veya sınıf devleti değil, ya da bütün amacı sınıflar arasında bir denge sağlamaktan ibaret devlet, politik devlet değildir. İnandığım devletin ana karakteri, politik, ekonomik karakter veya güvenlik sağlayış karakteri değildir. Şüphesiz, idealimizin devletinde, güven, denge ve barış sağlayan siyasî kuruluş, bilhassa çağdaş dünyada ekonomik gelişimi derinden derine izleyiş ve kollayış, toplum strüktürü ile varılacak hedefi bağdaştırıcı, ya da ona göre ayarlayıcı realizm özellikleri de olacaktır. Ancak bu özelliklerin hiç biri tek başına ana karakter olamaz. Ancak, ana karakterin yanında onu destekleyici, ona dayanak olucu yan karakter-

ler olarak yapıya katılırlar. Yapının işleyişinde bu derecede bir etkide bulunurlar.

Benim inandığım devlet, her şeyden önce bir ülkü – ideal, bir idea devletidir. İslâm ideası veya ideali devleti. İnsan ve toplumu islâm ruhuyla diri tutuş ülküsü ve bu ülkü etrafındaki kuruluş ve teşkilâtlanış bu düzeni ayakta tutucu yaptırımlar (müeyyideler) bütünüdür.

Bu devlette her şeyden önce temel idea, erdemdir. Değerleniş ona göredir. Kuvvet ve madde sahipliği değil, erdem ve ahlâk sahipliği, değerlendirmede ölçü, temel ölçü olarak kabul edilir. Toplumu sürekli olarak koruyan, geliştiren ve ayakta tutan bir erdemli öncüler topluluğu bulunacaktır. Kur'ân-ı Kerim'in deyişiyle ana kitleyi sağcılar meydana getirecek, fakat topluma öncüler, hayırda yarışanlar diye anılan fedakâr, kendini ideale adamış topluluk yön verecektir. Bu topluluk ortadan kalkıp da yerini günübirlikçi politikacılar aldığı takdirde o toplumun sağlıklı bir devlet hayatını uzun sürdüremeyeceği ve tepki olarak kısa zamanda otokratik bir devlet yapısını çağıracağı tarihî – sosyolojik bir gerçektir.

Devlet hayatında samimi eleştiri şarttır. Eleştirisiz devlet, kısa zamanda çöker. Yine her sınıf insandan yöneticiliğe yetenekli olanların yükselerek devlet hayatında gerekli yerlerini almaları da gerek toplum seyyaliyeti yönünden, gerekse devlet hayatının istediği tecrübe ve denge gereği şarttır. Demokrasi, ancak bu hayır yönünde birleşmiş topluluğun bulunmasıyla yeterlik ve güven kazana-

caktır. Yoksa, günümüzdeki gibi, halk kitlelerinin propaganda yoluyla şartlandırılması sonucu ortaya çıkan demokrasi türü, ideal devlet yapısına tıpıtıpına uymaz. Güdümlü bir demokrasi veya kayıtsız şartsız demokrasi gibi türler ifrat ve tefrit türleridir. İdealizmin devletiyle bağdaşan demokrasi türü ancak sürekli olarak islâm idealini yaşayan ve yaşatmak için hayatlarını bile her an ortaya koymaya hazır bir topluluğun varlığıyla mümkündür. Böyle bir topluluk, ilim, sanat, inanç, ahlâk, düşünce ve politika bakımından idealin toplumda sürekli olarak yaşaması için gerekli hareketlere girişecektir. Devletin temel taşı bu topluluktur. Böylelikledir ki, toplum, kişilerin arzu ve ihtiraslarının, ya da tersine devlet, kitle duygularının esiri ve mahkûmu olmayacaktır.

Bu topluluk, devlet ideasının teoride kalmasını önler. Sürekli dirilticilik görevini yürütür bu topluluk. Nefsin arzularına tâbi olmaya doğru giden insan tabiatını, bu topluluk, toplumun yüce amacı yönünde uyaracaktır. Kitleye karşı devletin, tek kişinin hegemonyasına karşı toplumun teminatı olacaktır bu topluluk. Bu topluluk, bir rahipler topluluğu ve devlet de dolayısıyla bir rahipler devleti değildir. Bir gün bugünkü anlamda devlet yeryüzünden kalksa bile, toplumlar, bütün insanlık böyle bir topluluğun uyarılarına ihtiyaç duymaktan kurtulamayacaktır. Bu topluluğun varlığını, aristokrasi, plütokrasi veya bir nevi bir oligarşi varlığı saymak yanlış olur. Çünkü: bunlarda ya soy, ya servet veya bir sınıftan olma özel-

liği vardır. Halbuki islâmı ideal edinmiş erdemli ve aktif, hayırda yarışanlar topluluğu, soy sop veya servet aramayacaktır mensubunda. Bu öncüler halkın sadece erdeme, fedakârlığa ve iş görme yetisine bakarak etrafında toplandığı insanların kurduğu tarihî – sosyolojik bir kuruluş olacaktır. Yoksa bir ulema sınıfı veya bir ordu topluluğu değil.

İslâmın devlet ideasında, insanları ezme ve sömürmeyi hedef almış Batı ideasının ve insanlığı hayvanlık derecesine düşürme ve makinayla eşdeğerli yapma sistemi olan komünizmin yeri yoktur. Kapitalizm ve komünizm, materyalist bir amaç gütmekte birleşirler ve her ikisi de ruhî, mânevî ve metafizik bir ideanın izleyicisi olan islâm medeniyetine aynı şekilde düşmandırlar.

Ne doğunun mutlak ve mistik itaat prensibi, ne Batının sürekli muhalefet ve başkaldırı ruhu. İnsanların her türlü politik, ekonomik, sosyal gelişmelerine ve kuruluş tertiplemelerine açık bir erdem düzeni. Bu erdemin temeli, insanların razı oluşunu Tanrı rızasına bağlayıştır. Temelde Kur'an'ın koyduğu varoluş ilkeleri yer almıştır. Sürekli eleştiri ve denetim kurumları olacaktır. Toplum kendi kendini, denetleyecek, kendi kendini eleştirecektir. Fakat bu eleştiri hile özlü, makyavelik ruhlu olmayacak, bu denetleme insaf ve hakikat ölçülerinden ayrılmayacaktır.

Şüphesiz bu çizilen tablo, ideal devlet tablosudur. Mü'minlerin toplumu ne kadar yüksek bir ruh ve karakterde olursa o kadar bu ideale yakla-

şacaklardır. Amaç, bu ideale mümkün olduğu ölçüde yaklaşmaktır.

Tarihte, gerçekten çok üstün bir devlet anlayış ve örneğini nice kereler gerçekleştirmeyi başarmıştır müslümanlar. Gelecekte de başaracaklardır. İslâmın diriliş erleri bu uğurda bütün güçlerini seferber edeceklerdir. Onların tarihî misyonudur bu.

Eflatun devletinden teoride, Roma devletinden de pratikte üstün devlet idea ve gerçekleştirimlerini ortaya koyan mü'minlerin çocukları da bir gün mutlaka maddede ve mânada kapitalist ve komünist devlet tiplerini, erdem, adalet, eşitlik, örülüş ve güçlülük bakımından aşan bir devleti omuzlarında yükseltmesini bileceklerdir.

Özülke, doğu ve batı tefrit ve ifratlarından uzak, ideal devleti, bütün nüanslarıyla kuracak tarihî birikime olduğu kadar toplum ve insan duyarlık ve zekâsına, fizikî güç ve gönül zenginliği hazinesine de gerçekte sahip bulunmaktadır.

Bütün mesele, bilinen tarihî sebeplerle yitirilmiş varoluş şuurunun kazanılması yolunda köklü ve temelli bir girişimin başlamasıdır. Bu girişim diriliş girişimidir. Başarıya ulaştırmasını Allah'tan dileyerek, diriliş erleri, üzerine düşen vazifeyi, ölünceye kadar en büyük bir dikkat ve sorumluluk duygusuyla yürüteceklerdir.

X

Diriliş Toplumunda insan dünyaya sırtını çevirmez. Tam tersine, Dünya, onun eli altında bin-bir açıdan optimal verime kavuşan bir tarla olur. O, dünyayı dünya olarak ele almakla da yetinmez. Dünya da bir misyon sahibidir. Ancak bu misyonuna ve misyonun kıvamına, Tanrının Halifesi insanın elinde hamur gibi yoğrularak kavuşur. Eşya ve tabiat, insan emeğiyle, transandantal anlamına kavuşur. Bu yüzdendir ki, öbür dinlerin rahiplik anlayışına yer yoktur islâmda.

İslâmda dünyanın, eşya ve tabiatın bu önemi, dolayısıyla ekonominin değerini ortaya koymaktadır. Müslüman için, iş, ibadettir. Müslümanlara hizmet etmek, dünyayı Allah yolunda imâr etmek, ibadettir. Selâmet ve güven içinde ezanların minarelerden yükselmesi, namazların kılınması, müslüman ordunun düşman ordulardan daha üstün bir silâh donanımı içinde olmasına bağlıdır.

Çağımızda, Hakikat Medeniyeti, ağır sanayi ile korunabilecektir. İnançsızlığın örgütlenişi demek olan süper devletlere ve güçlülere karşı müslüman, zayıf olduğu her vakit, materyalist ya da öbür inanç ve görüşlerdeki toplumlarca insafsızca ezilmiş olduğunu bilmek için yeteri kadar tarihî tecrübeye sahiptir. Hâlâ bunu bilmiyor ve bunun idrâkine ermemiş bulunuyorsa yazıklar olsun ona.

İnançsız toplumların merhameti yoktur. Hem, müslüman toplum, neden inançsız toplumların merhametine muhtaç olsun? Asıl inançsızlardır ki, müslümanın merhametine muhtaçtırlar.

Müslüman kuvvetli olmak borcundadır. Hem kendi inanç ve medeniyetini korumak, hem zulmün insanlığa el koymasına mâni olmak için.

Müslüman, inançsızdan evvel davranıp eşya ve tabiat kuvvetlerine hâkim olmalı, sahip çıkmalıdır. Allah'ın halifesi olarak, bu, onun ödevidir.

Bu el koyuş, ekonomi ilminin çerçevesinde olacaktır. Allah, eşya ve tabiata hâkimiyetin sırlarını ve anahtarlarını, yine eşya ve tabiata gömmüştür. Ve aklıyla bu sırları, bu kanunları ortaya çıkarmasını insandan istemiştir. Bu kanunları ve sırları bulup çıkartmaktan kaçınmak için hiç bir mazeret yoktur. Aklı, Allah'ın bu büyük nimetini kullanmayış, nefs esaretinin bataklıklarından biri olan tembelliğe düşüşten ileri gelir. Oysa, sürekli olarak ilerleme borcunda olan müslümanın ayrılmaz özelliklerinin başında çalışkanlık özelliği yer alır.

Diriliş eri çalışkandır. Tembellik, nefsin yatağıdır, onun için. Baştan sona, Diriliş Toplumu, çalışkanlık esası üzerine, inceleme ve ilim aşkına bina edilmiştir. Eşya ve tabiatı inceleyerek ve onu Hakikat Medeniyetinin sürekli ilerleyiş laboratuarının, fabrikasının, çiftliğinin en entansif tarımcılığının, ağır sanayiin materyali yaparak, yaradılış sebebi olan Allah'a tapma mutluluğuna surlar ve kaleler hazırlamış olur.

Diriliş eri bilir ki, ekonomi, kültürün eşyaya dönük yüzüdür. Nasıl ki, hafif kültürle ağır sanayi olmaz. Onun için, ruhunu Allah'a teslim etmiş olan müslüman, ibadetin ağır ve kalifiye elemanı olduğu gibi, onun topluma ve tarihe dönük yüzü olan "ağır kültür"ün yolcusu ve eşya ve tabiata çevrik yüzü olan sanayiin ve tarımın sayı ve para diliyle ifadesi olan ekonominin ağır görevlisi ve işçisidir.

İslâm ekonomisinde, kişinin hür teşebbüs yetisini körelten devletçiliğe yer olamadığı gibi, tröstlerin doğumuna sebep olan tekelci özel sektör kapitalizmine de yer yoktur. Öldürücü rekabet, yalana dayalı reklamcılık, devleti içten zapteden kapital saltanatına olduğu gibi, kişiyi, devletin, bir partinin, dolayısıyla bir grup insanın kölesi haline getiren, aşksız şevksiz bürokrasinin ağında çürüten, propogandanın uşağı haline getiren, proleterya adına iliştirilerek insanı makinanın bir vidası mesabesine indiren, madde gibi, robot gibi, kompitür gibi kullanan, ona daha çok istatistikî açıdan bakan, onu insanlık onurundan yoksun

eden, insanlığı hayvan sürüsü gibi düzenlemeyi ve sömürmeyi hedef alan ve planlayan komünizme de ruhuyla sonsuzca uzaktır islâmın ekonomik düzeni. Allah yolu, islâm site, ve toplumunun yararı çerçevesinde özgür olarak değerlendirilecektir kişi. Verim, sadece maddî değil, ondan kopmaz bir şekilde mânevîdir de. Fabrika, işyeri, dükkân, mescidin bir uzantısıdır müslüman için. Kapitalizmin patronluk ruhu, onun için Tanrıya ortak koşmanın bir marjıdır. İslâm ruhunda ise, iş sahibi de işçisi gibi bir işçidir. Kârı sınırlı olacaktır. Kazancını israf edemez, istediği gibi tüketemez. Kazancı, mülkü, sermayesi, ona Allah'ın bir emanetidir. O, emanete ihanet etmez. Devletin veya Toplumun yetkili kurumlarının çizdiği genel ve dinamik ekonomi tablo ve perspektifinde, yararlı yerini alacaktır. Toplumun bütün kişileri gibi, ekonominin genel ilerleyiş rotasını izleyecek, temposuna uyacak, gidişine ayak uyduracaktır. Kendi çıkarını, Toplumun ve öbür kişilerin çıkarında görecektir. Toplumun genel çıkarını baltalayıcı davranışlardan kaçınacaktır. "Her şey Allah içindir" fikrinden bir an için ayrılmamaya çalışacaktır.

Böylece, ekonomik yapı, dev bir ağ haline gelecektir. Bu ağ da kültür ağıyla bütünleşecektir. Kültürsüz ekonomi, ekonomisiz kültür düşünülemez. İnançsız, ahlâksız kültür ve ekonomi düşünülemediği gibi.

Çağımızda (cihad)ın sadece cephede savaşmak olmadığını bilecektir diriliş eri... Ekonomi ve kültür savaşları da cihadın zarurî bölümleri ve ke-

simleridir. Peygamberlerin ve velilerin aynı zamanda çok defa meslek pirleri olduğunu bilen ve bu geleneğin özüne inen diriliş erleri, erenleri ve pirlerinin de islâmın yeniden diriliş toplumunu kurarken ekonomi ve kültüre hayatlarını adayan kahramanlar olacakları açık bir gerçektir.

Faiz, faizin benzeri ve faizin gölgesi bile yok edilecektir Diriliş Toplumunda. Zekât, maldan ve kazançtan âdeta fizik ve kimyasal bir zaruretle ayrılarak Devlet veya Toplum hazine ve kasasında toplanacak ve oradan tekrar kişilere ve kurumlara dönerek toplumda sosyal adaletin ve seyyaliyetin düzenlenmesini sağlayacaktır. Fiatlar, kârlar, malın yapımı, kalitesi tam bir denetim altında olacak ve kesin ve etkili müeyyidelerle bu denetim güçlendirilecektir. Para âtıl tutulmayacak, işsizliğe imkân verilmemek için bütün tedbirler alınacaktır. Kadın ve işdüzeni, kadının özelliğini ve iç özgürlüğünü yok etmeyecek biçimde yeniden düzenlenecek, bugün görülen, kadının özgürlüğü adı altında, yedek bir erkek türüne dönüştürülerek yozlaştırmaya gidiş önlenecektir.

Bütün bunlar geniş ölçüde devletin görevidir. Ya da değişim halinde devletin yerini alacak olan kuruluş veya düzenin. Devlet veya yönetim kurumu, emeğe ve sermayeye yol gösterici, iş gösterici, alan açıcı olacaktır. Toprak işlenecek, su gücü, madenler, yeraltı ve yerüstü kaynaklar tabiatı tahrip etmeksizin kullanılır ve işlenir hale getirilecektir. Devlet, toplum kuruluşları, kişiler elele çalışacaktır bu amaca varmak için. Kişinin, kuru-

luşların, devletin ve toplumun bir günü öbür gününe denk olmayacak, dünyanın âhiretin tarlası olduğu asla unutulmayacaktır. Yarın ölünecekmiş gibi âhirete, hiç ölünmeyecekmiş gibi dünyaya çalışılması prensip olarak benimsenecektir.

Ne rahiplik, ne materyalizm. Ne kapitalizm, ne komünizm. Her an ibadet ruhu içinde sürekli ve metodlu bilim ve tecrübeyle donanmış, kahramancasına islâm düzenini ruhî, sosyal, kültürel ve ekonomik planda gerçekleştirme şuuru! İşte, çağın fatihleri olarak bir sosyal dayanışma düzeni oluşturulacaktır. Sosyal adalet, kardeşlik müesseseleri kurulacaktır. Tekke fedakârlığı, tarikat hizmeti ve fütüvvet ruhu, yepyeni bir biçimde kültür ve ekonomi alanında doğurulmaya çalışılacaktır. Dirilişin hayır yolunda yarışan öncüler topluluğunca. Ve bu topluluğun arkasından çıkacak diriliş erenleri, pirleri ve erlerince.

İşte benim âmentümüm kültür, ekonomi ve sosyal plandaki ilkeleri.

XI

Toplum yaşayışında saygı ve sevgi egemen kılınacaktır. Görgü kuralları saygı ve sevginin gölgesinde biçimlenecektir. Sevgi ve saygı bağları, bir lâubaliliğe dönüşmeyecek, insanların özel dünyalarına karışma, onların iç hallerini gözlemeye meydan vermeyecek sınırlarla bağlı olacaktır. Kur'an-ı Kerim'in "Tecessüs etmeyiniz! (Kimsenin özel dünyasını gözlemeyiniz)" buyruğu bu konuda ana ilke olacaktır. Ancak, bu ilke, Batının ve batılının taşkalpliliğinin sonucu olan ilgisizlik anlamına da alınmayacaktır. İlgi, sosyal yardımlaşma ve örgütlenme, "dostluk" çerçevesinde, "kardeşlik" özünde çiçeklenecektir. "Komşuluk" da insana bir takım belirli görevler yükleyecektir. Yine bu gözlemleyemeyiş, protokol esaretini veya züppeliğini doğurmamalıdır. Sosyal yardımlaşmada, bir takım parazitlerin müslümanların merhametini istismarına meydan vermemelidir. Müslüman mer-

hametli olmalıdır, ama bu merhamet, istismar edilememelidir. Merhamet kıyıda köşede kalırsa, elbet, istismar olunabilir. Ama, ortalığı kaplar, siteye ve meydanlara hâkim olursa, istismar edilebilme sınırını aşmış demektir. Merhametin kuvveti, istismarın gücünü ezmiş olacaktır bu durumda. Öte yandan, merhamet sömürülebilir diye de, yaşlı, sakat, dul, yetim gibi gerçekten yardıma muhtaç kişilerin sahipsiz, kimsesiz, acı hayat şartlarıyla boğuşmalarına terk edilmelerine, yol ve kapı açık bırakılmamalıdır.

Bütün mesele, bir "denge"de. Kişi ve aile, özel hayatını yaşarken, başkalarınca, rahatsız edilmemeli, ancak gerektiğinde sağlıklı bir hayat sürebilmek için yardım ve destek bulabilmeli. Bu yardım ve destek de tek taraflı olmayıp karşılıklı olacaktır. Herkes sevgi ve saygı görmeli ve göstermeli, bu da, toplumun objektif düzeni içinde olmalıdır. Kişi, aile, toplum arasında, ilgi ve gözlemleyiş arasında estetikle gerçek, görgü kurallarıyla samimilik arasında, bir denge bulunmalıdır. Bu denge,islâm ruhunun yansıması demektir davranışlara. O, özünü, Tanrı rızasına dayalı,islâm ahlâkından alacaktır. Öğünme veya öğülme, gösteriş, kınama veya kınanma gibi duygu aşırılıklarına mümkün olduğu ölçüde hayat hakkı tanınmayacaktır Diriliş Toplumunda.

Bu toplum yaşayışı, şüphesiz, bir "hukuk düzeni" içinde akacaktır. İslâm hukuku, bütün bu saygı ve sevgi düzenine, gözlemleyiş yasağı ve yardımlaşma buyruğu düzenine rağmen, toplum dü-

zenini sarsan ve bozanlara uygulanacak önleme ve giderme kurallarını bir bütün ve bir sistem olarak ortaya koymuştur. Ceza, daha çok toplumu ve kişileri koruma amacı taşımaktadır; bu da, en radikal anlamıyla cezanın suç cinsinden oluşuyla sağlanabilir. Cezada prensip, "Kısasta hayat vardır" kutsal ilkesi ve "suçsuz bir kişiyi öldüren bütün insanları öldürmüş, dirilten bütün insanları diriltmiş gibidir" ölçüsüdür. Kurallar kesin ve keskindir. Çünkü: toplum böylece ayakta durabilir, kokuşup çürümekten kurtulur.

Ancak, kısasın yanı sıra, karşılıklı veya karşılıksız, ödünlü veya ödünsüz, bağışlama ilkesi de yer almaktadır (af ve fidye). Kısas, af ve fidye uygulamaları, "öğüt veya uzlaşım örgütleri"nin de katılacağı büyük bir icra orkestrasyonuna sahip olacaktır.

Bu ana ilkeler çerçevesinde, toplumun karmaşıklığına göre, kurallar da karmaşıklanacaktır. İçtihadın kapanışı ve benzeri tarihî tartışmalar, ilkelerin tespiti yönündendir. Hz. Peygamber, sahabe, bilginler ve önderler bu ilkeleri tespit etmişlerdir. Bunların en geniş anlamda anlaşılış ve öğrenilişi, İslâm'ın Diriliş Programına dahildir. Yeni ilke temeli arama gereği yoktur. Ancak, bu, ilkenin, en karmaşık toplum düzenine uygulanışındaki arayıcılığa mâni değildir, tersine onu buyurucudur.

Bu düzen fikri, bizi, müslümanın, çağdaş diriliş erinin bilim ve arayıcılık aşkına sahip olması gerektiği düşüncesine götürecektir. Düşünmeyi

buyuran Kur'ân'dır. Tarihten tabiata, soyuttan somuta gözlemleyiş, inceleme, araştırma, düşünme, öğrenme Tanrı buyruğudur. Her kişi, gücünün yettiğince bilim yolunda ilerlemek borcundadır. "Hiç, bilenle bilmeyen bir olur mu?", "Hakikat, mü'minin kaybolmuş malıdır. Nerede bulursa alır.", "İlim, Çin'de de olsa, elde etmeğe çalışınız.", "İlim, kadın, erkek, her müslümana farzdır." gibi ana ölçüler bu yapıya yöneltmektedir İslâm Toplumunu. Mânevî bilimler, matematik, pozitif bilimler, müslümanın bilim dünyasının temeltaşlarıdır. İnancın kalesidir bilim ve düşünce dünyası. İslâm bilinci, bilimle kökleşir. Geçmişi ve şimdiki zamanı incelemek, öğrenmek ve bilmek, ibadet olarak benimsenecektir, Diriliş Nesli ve Toplumunca.

İslâm ruhu gerçekleşişinin hâlelerinden biri de, estetik düzendir. İslâm medeniyeti, insana bir cebir ve geometri mizacı aşıladığı gibi, ahlâkından inancına, davranışından ruh özündeki sırra kadar bir âhenk ve güzellik ideası da yerleştirecektir. Dar ekollerin, yapma ve kısa ömürlü çıkışların estetik ve sanatı değildir bu ideanın dünyası. Bütün mizaçları, ruh uzanış ve dalışlarını verimlendiren temelli bir sanat ve edebiyat perspektifidir bu. Ruhun derinliğine hitap eden soyutun en somut halde verilişi, ağırlık noktasını teşkil edecektir bu yeni sanat akımları doğuran hoşgörüde. Yan ekoller de olacaktır elbet. Ancak hepsi de, yakın veya ırak, derinliklerinde veya yüceliklerinde bu "yücelik ideası"nı amaç edinmelidirler. Sanat bir veri,

bir Tanrı bağışıdır. Sosyolojik, tarihî realite içinde gelişen şahsî yetiler, islâmın yücelik ideası içinde yeniden yeşertilecektir Diriliş Neslince. Sanat da, hayat gibi, Allah için olduğunun soyut ve somut anıtlarını bu neslin sanatçıları dikeceklerdir Tanrı'nın izniyle.

XII

Müslümanlar, coğrafyalarını, tarihlerini birleştirme, bu yolla da tek bir kültüre erme zorundadırlar. İslâm uygarlığının yeniden dirilişine katkıda bulunma, gücü ölçüsünde, her müslümanın borcudur. Müslümanların **Birlik İdeali** her gencin gönlüne silinmez bir biçimde yerleşecektir. Müslümanların **politik birliğe** doğru koşmaları, hayat memat meselesidir. Diriliş erinin çağdaş ülküsüdür bu. Durmadan birleşme, durmadan yaklaşma, durmadan kaynaşma. Bir birlik için coğrafî durum çok müsaittir. İslâm ülkeleri birbirine bitişik, birbirine yapışık durumdadır. Afrika'nın bir ucundan Filipin adalarına kadar kesiksiz bir şekilde uzamaktadır Özülke. Aradaki sınırlar, bölünüşler politiktir. Merkezi, çekirdeği, Ortadoğu dedikleri bölge olmak üzere, Tek Ülke ideali, diriliş erlerinin toprak, yurt ülkülerinin ifadesi olmaktadır. İslâm terminolojisinde (Dâr-ül İslâm) olan bu

ifadeyi, biz **Özülke** kelimesiyle belirliyoruz.

Tarih birliği ise, geçmişte büyük islâm devletlerinin kurulmuş bulunması sebebiyle mevcuttur. Ancak, yüz yıldır ki, bu birlik boyuna parçalanmıştır. **Kültür birliği** sağlanırsa tarih birliği de yeniden kendiliğinden kurulmuş olacaktır. O halde diriliş eri ülküsünün, yani Diriliş İdealinin ikinci unsuru, **kültür birliği**'dir.

Özülke ve kültür birliği idealleri, **Millet İdeali**'nin doğmasını sağlayacaktır ki, Diriliş İdeali'nin temeli de bu **Millet İdeali**'dir.

Millet, İslâm Milleti doğunca, artık Hakikat Medeniyeti demek olan **İslâm Medeniyetinin Dirilişi** gerçekleşmiş olacaktır.

SONUÇ

Yeni bir nesil gelmektedir İslâm ülkelerinde. Bu, Diriliş Neslidir. Düşüş günümüzden bugüne kadar kana ve tere batarak yapılan çalışmalar bunun içindir. Bu nesil, ilkin, inanç ve davranışının genel çerçevesini çizecektir. Bu sözler, bunun bir denemesidir. Ezberlenmek için değil, üzerinde düşünülmek ve ruha mal edilmek için. En teorik temelden en pratiğe, en soyuttan en somuta, en metafizik plandan en reel plana kadar bütün hayat vakıasını, müslümanın yani diriliş erinin kucaklaması için çizilen bir şema, çağın dokusuna işlenmek istenen bir eskizdir. İslâm kültür ve medeniyeti, Kur'ân ve Peygamber'den gelen İslâm ruhundan fışkırmış bir terkiptir. Âb-ı hayat terkibidir. Karanlıklar içinde arayıp bulacaksın Onu sen, diriliş eri. Hızır'ın olacaksın kendi kendinin. Kendi Hızır'ının eline tutuşturulan bir meşale yapacaksın onu. Bir mumsa, ondan güneşini çıkaracaksın.

Ondan sonra da, İslâm ülkelerinde **düşüncede diriliş hareketleri** baş gösteriyor.

Bu genel diriliş akışı içinde, özel anlamda **Diriliş Akımı** boy veriyor. **Diriliş Akımı,** bir yüzüyle ruhun dirilişi akımı (bu yanıyla metafizik ve psikolojik hareketlerle bütünleşiyor), bir yüzüyle de tarihî-sosyolojik diriliş akımı (bu yanıyla da düşüncede diriliş akımlarıyla diyalog kuruluyor) oluyor. Yani bütünüyle yeni İslâm ruhî ve tarihî-sosyolojik perspektifini doğurmayı amaçlamış bulunuyor.

Kültür ve medeniyetin dirilişi mektebidir bu. İslâm kültür ve medeniyetinin yeniden doğuşu yönünde çok cepheli bir atılımdır.

Diriliş Akımı, henüz oluşum halindedir. "Diriliş insanı"nı oluşturma çabası içinde. Bir nesil, Diriliş Nesli'ni çağın kıyameti içinde yoğurma, onun alınyazısıdır. Diriliş Nesli, "diriliş insanı"nın kitle ifadesi olacaktır. Diriliş Toplumu'nu gerçekleştirecek diriliş erleri, diriliş erenleri ve diriliş pirleri bu Neslin doğuşu yolundan gelecekler. Arkeolojik veya etnoğrafik malzeme haline gelmiş müslüman halkların içinde dipdiri diriliş toplumunu doğuracak canlılık yolundan.

Bu yol, bütün derinliği, genişliği, yüksekliği ve yüceliğiyle Dünyayı ortasından bir kuşak gibi sardığı gün, Allah'ın halifesi insana büyük bağışı, Diriliş Mucizesi gerçekleşmiş olacaktır Hakikat Medeniyetinin.

XIII

İslâm'ın Diriliş Hareketi, düşüş noktasından başlamıştır. İlk hareket, düşüşü durdurma veya hemen tekrar ayağa kalkma amacını güder. Ama bu, başarıya ulaşamamıştır. Çünkü düşüş, derin kökenliydi. Onun için, doğruluş da, çok derin kökenli bir hareket istiyordu.

Düşüş mukadder olduktan sonra, ilkin, batı etkili **akademik hareketlere** tanık oluyoruz.

Bu ilk hareket, elle tutulan bir sonuç vermeyince, İslâm dünyasının en ıstıraplı bölgesinden yeni bir ses yükselir. İslâm yeniden ruhlarda uyandırılacaktır. Bu, İslâmın **inanç dirilişi** hareketidir. Metafizik diriliş mektəbi de diyebiliriz bu harekete.

Daha sonra, çağdaş müslüman psikolojisinin doğurulması karakterini taşıyan bir hareket doğmuştur. **Psikolojik diriliş okulu** yani.

Medeniyet rönesansını (yeniden doğuşunu) yapacaksın ondan.

Kelimeci, lâfızcı olmayacaksın. Kelime ve lâfzın hakkını da vererek özcü ve ruhçu olacaksın.

Statik inançlı ve eylemli olmayacaksın. Dinamik olacaksın. Namazın da meşale olacak, orucun da. Zekâtın, haccın da dinamik olacak. İslâm entelijansiyasını kuracaksın. İslâm sana, et, kemik, deri gibi, hatta, ciğer, ilik, kalb, beyin olacak, hatta zekâ, zihin ve ruh olacaktır.

İslâmdan çıkarılmış nurdan bir heykel gibi dolaşacaksın arzda. Şimşek ve yıldırımlarınla koruyacaksın nurunu.

Yeniden doğacaksın. Kıyametini yaşayıp yeniden dirileceksin. Azrail'i, İsrafil'i ve Cebrail'i âdeta göreceksin. Yardım edecek onlar sana. Domuza karşı aslan, yılana karşı kartal, baykuşa karşı hüthüt, kargaya karşı bülbül, eşeğe karşı at olacaksın. Dünyaya, eşyaya yeniden anlamını getireceksin. O zaman Allah da sana, senin kendi öz anlamını bağışlayacaktır. Hiç kuşkun olmasın.

SON